

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра інституту журналістики

Кваліфікаційна робота

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему:

«Створення правозахисного медіапроєкту про українських
політв'язнів»

Терміни реалізації проєкту:

початок 1 грудня 2020 р.

закінчення 1 грудня 2022 р.

Виконав:

Марчук Валентин,

студент магістратури

денної форми навчання

спеціальності 061 - журналістика

ОП “Соціально-правозахисна
журналістика”

Науковий керівник:

Шендеровський Костянтин Сергійович,

кандидат наук із соціальних комунікацій,

доцент кафедри соціальних комунікацій

Київ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальні відомості.....	3
2. Характеристики проекту.....	3
2.1. Ключові слова.....	3
2.2. Реферат проекту.....	4
2.3. Масштаб проекту.....	23
2.4. Спрямованість проекту.....	23
2.5. Ступінь новизни.....	23
3. Організаційний план розробки проекту та організації виробництва	24
3.1. Стан виконання робіт за проектом до моменту його схвалення.....	24
3.2. Календарний план виконання робіт за проектом.....	25
3.3. Організація заходів.....	28
4. Очікувана ефективність проекту.....	29
4.1. Економічна ефективність проекту.....	29
4.2. Соціальна ефективність проекту.....	29
5. Аналіз потенційних ризиків проекту.....	30
5.1. Основні фактори ризику проекту.....	30
5.2. Управління ризиками.....	30
6. Загальні висновки.....	31
6.1. Джерела, на основі яких сформовано проект.....	32
7. Презентація проекту	
8. Додаток	

1. Загальні відомості

Правозахисний медіапроект про українських політв'язнів – це некомерційний проєкт, який переслідує головні цілі демократичного суспільства з акцентом на ситуацію щодо осіб, що незаконно перебувають на території Росії та анексованого Криму. Систематичне порушення прав, тортури з боку спецслужб, неналежні умови утримання, а також відсутність якісних медичних послуг – це лише мала частина проблем, з якими стикаються політичні в'язні. Проєкт підіймає ці питання на міжнародний рівень та надає суспільству один з інструментів правозахисної журналістики щодо їх врегулювання - можливість написання листів. Ув'язнені завжди потребують нашої підтримки, вони такі ж самі люди, як ми, з аналогічними правами та потребами. Після потрапляння таких осіб за ґрати, вони знаходяться у темному «вакуумі» – відрізані від суспільства, а також з незнанням про їх подальше життя. Листування вселяє віру та допомагає політичним в'язням чинити опір тиску системи, захищаючи його від повної ізоляції. Такий акт солідарності на перший погляд, здається, незначним, але насправді є реальною «зброєю» адвокаційної журналістики, яка спрямована на позитивні зміни у всіх сферах нашого життя. Задля надання можливості написання листів співвітчизникам, медіапроект передбачає створення детальних, довідкових інформаційних карток про українських політичних в'язнів, які знаходяться за ґратами Росії та Криму. Їх оприлюднення відбуватиметься частинами в межах 12-ти матеріалів. Головним критерієм відбору до щомісячного списку осіб, про яких оприлюднюватиметься інформація, слугуватиме їх День народження, що виступатиме додатковою мотивацією до написання листів. Таким чином в українців буде можливість орієнтуватись в ситуації з політичними в'язнями, а також підтримувати з ними діалог у вигляді паперової кореспонденції, а в ув'язнених – реальний шанс бути включеними в суспільство та почутими.

2. Характеристики проєкту

2.1. Ключові слова.

Ключові слова: політичні в'язні, правозахисна журналістика, листи, інклюзивність, тортури, права людини, людиноцентричність.

2.2. Реферат проекту

Назва проєкту: Створення правозахисного медіапроєкту про українських політв'язнів.

Стислий опис проєкту. Написання листів політичним в'язням – це важливий процес, який потребує залучення якомога більшої кількості людей. Насамперед слід розуміти, що політв'язні відбувають покарання фактично в чотирьох стінах, де нічого нового не відбувається. Вони загороджені ґратами від навколишнього світу, і єдиний спосіб контакту з ним – книги та листи. З одного боку вони допомагають політв'язням не втрачати силу духу і підтримують їх у складні часи, з іншого – це один з традиційних інструментів адвокаційної журналістики, який має реальний вплив на вирішення проблемних питань та подекуди рятує людські життя.

Яскравим прикладом є ситуація з мешканцем Нігерії на ім'я Мозес Акатугба. Коли останньому було 16 років, його звинуватили в крадіжці трьох мобільних телефонів та винесли смертний вирок. У 2014 році понад 800 тисяч людей надіслали губернатору нігерійського штату Дельта листи з вимогою звільнити Мозеса. В результаті його життя було врятовано.

І це не єдиний аналогічний випадок. *«У 2019 році 24-річного студента, активіста і поета Паінга Фо Міна заарештували за читання сатиричних віршів, які критикують військових у М'янмі. Його звинуватили у «підбурюванні», влада стверджувала, що його поетичний виступ підштовхує військових ухилятися від виконання свого обов'язку»*[19].

В результаті активіста засудили до 6 років ув'язненні. Втім, світова спільнота зібрала на його захист понад 300 тисяч підписаних листів. Через кілька місяців після завершення кампанії, у квітні 2021 року, Паінг Фо Мін вийшов із в'язниці. Міжнародний досвід свідчить, що написання листів – є

одним із засобі відстоювання прав людини, коли дій уряду та міжнародних організацій недостатньо.

З початку окупації півострова Крим міжнародні та вітчизняні правозахисні організації фіксують широкий спектр порушень цивільних, політичних та соціально-економічних прав. За даними Кримськотатарського ресурсного центру, за 9 місяців 2021 року російські силовики провели на території окупованого півострова 46 обшуків, 238 затримань/утримань, 238 допитів, опитувань і «бесід».

«Загальна кількість арештів за 9 місяців поточного року становить 147: 25 - нові арешти, 18 - адміністративні арешти, 83 - продовження терміну утримання під вартою, вироки - 22. Зафіксовано 292 випадки порушення права на справедливий суд, 122 - на найвищий досяжний рівень фізичного і психічного здоров'я. Також зафіксовано 38 випадків етапування політв'язнів Криму» [1]

В той час за даними моніторингу громадської організації «КримSOS», умови утримання українців, до яких відносяться усі мешканці Криму, зокрема кримські татари, є жахливими, а права таких осіб систематично порушуються.

«У камерах – холодна вода, відсутність тепла, погане освітлення. Політв'язні отримують жахливу їжу та зазнають з боку адміністрації ставлення як до терориста та екстреміста. Їх часто утримують у спецблоці під відеонаглядом у режимі 24/7. Політв'язні живуть в умовах відсутності доступу до ліків. У медичну частину людей вивозять лише в тому разі, якщо вони перебувають при смерті. За таких неналежних умов та за відсутності медичної допомоги у політв'язнів сильно погіршується здоров'я» [32].

Також для таких осіб часто створюються додаткові фактори посилення умов утримання:

- до них у камери поміщають осіб, які є переносниками смертельних інфекційних захворювань;

- безпідставно відмовляють у побачення з родичами;
- незаконно застосовують заходи дисциплінарного дії (карцер, ШІЗО);
- проводять часті обшуки, зокрема в ночі
- утискають їх релігійні права;
- відмовляють у доступі консулів та адвокатів;
- піддають їх фізичному насильству, психологічному тиску, етнічної дискримінації;
- деяких політичних ув'язнених етакують у віддалені північні регіони Росії із суворими кліматичними умовами.

Таке відношення до політичних є порушенням норм міжнародного гуманітарного права, що забороняє поширювати кримінальне законодавство держави-окупанта на окуповану територію (ст. 64 IV Женевської конвенції). Медіапроект спрямований на створення обширних та детальних інформаційних карток, в яких міститимуться всі можливі дані про політичних в'язнів: місце народження, навчання, проживання, життєвий шлях, родину, роботу, професійні здобутки, громадську діяльність, хобі та причини арешту.

Оприлюднення інформації відбуватиметься кожного місяця та буде приурочено до Дня народження ув'язнених осіб, тобто 12 матерів. Всього до списку увійшло 104 українських політв'язнів. Ремарка: особи з Луганської та Донбаської області, що зазнають політичних переслідування, до списку не увійшли через неможливість дослідити їх кількість через постійний збройний конфлікт.

Розміщуватимуться матеріали на сайті громадської організації «Центр інформації про права людини» (нині – Центр прав людини ZMINA). *«Організація працює у сфері захисту свободи слова, свободи пересування, протидії дискримінації, попередження тортур і жорстокого поводження, боротьби із безкарністю, підтримує правозахисників і громадських активістів на території України, включаючи окупований Крим, а також захищає осіб, які потерпіли в результаті збройного конфлікту в Україні.*

ZMINA проводить інформаційні кампанії, освітні програми, займається моніторингом та документуванням випадків порушень прав людини, готує дослідження та аналітику і добивається змін завдяки національній та міжнародній адвокації»[4]. Також на сторінках організації в соціальних мережах.

Також паралельно їх публікація відбуватиметься на сайті всеукраїнської газети на суспільно-політичну тематику «День». Вона виходить п'ять разів на тиждень (з вівторка по суботу) трьома різними мовами (українською, російською, англійською).

Важливим аспектом цього проекту виступає активізація ситуації щодо написання листів таких особам. Це допоможе нагадати українцям, що такі люди існують, а політичним в'язням про те, що про них не забули та борються за їх права. Це так званий акт солідарності та підтримки, головною **метою** якого є:

- підтримання в інформаційному просторі питання жахливого поводження з особами, що перебувають в російських в'язницях;
- сприяння активізації зусиль суспільства та держави у вирішенні завдань, пов'язаних з дотриманням прав людини та громадян, які знаходяться в ув'язненні;
- оприлюднення та поширення достовірної інформації про суттєві порушення прав та основних свобод політичних в'язнів;
- привернення уваги громадськості, державних та міжнародних структур до такого роду порушень;
- заохочення українських громадян до написання листів політв'язням задля моральної та психологічної підтримки;
- просвітництво в галузі теорії та практики прав людини та громадянина та гуманітарного права.

На сьогодні існує кілька подібних як вітчизняних, так і закордонних проєктів.

Кримська солідарність

Громадський рух «Кримська солідарність» - це неформальна правозахисна організація для захисту жертв політичних репресій, яку 9 квітня 2016 року створили родичі незаконно арештованих українців, правозахисники, активісти та адвокати. Головна мета – відстоювання прав та допомога кримським татарам, що проживаються на території Криму та незаконно утримуються в місцях позбавлення волі.

Головним логотипом громадського об'єднання «Кримська солідарність» є символ із картиною, що поєднує гори, ґрати та вежу. Щит символізує захист. Башта та ґрати говорять про політв'язнів та несправедливість. Гори проводять аналогію з півостровом Крим.

«Кримська солідарність» нараховує сотні осіб з найрізноманітніших професій, що працюють на безоплатній основі заради однієї спільної мети - боротися з несправедливістю на території анексованого Криму, а також протистояти переслідуванням мирних людей.

«Зараз до складу громадського руху входять усі, хто солідарний із переслідуваними у політичних мотивованих справах і бажать домогтися справедливості виключно ненасильницькими методами в рамках нормативно-правових актів де-факто, що діє у Криму, та міжнародного законодавства» [5]

Навколо Кримської солідарності сформувався пул адвокатів та юристів-правозахисників, які щодня на постійній основі надають допомогу у політично мотивованих справах. Насамперед це стосується первинної юридичної консультації особам, що виходяться до груп ризиків; активістам, представникам релігійних організацій, представникам визнаних на території РФ заборонених організацій, журналісти, імамам та блогерам. Особливу увагу адвокати приділяють питанню звільнення політичних в'язнів, а також протидії дискримінації, міжконфесійній та міжрелігійній ворожнечі.

В той час група волонтерів, які функціонують в рамках платформи, надають соціально-побутову та медичну допомогу сім'ям політв'язнів, а розвитком та адаптацією неповнолітніх дітей, які залишилися без батьків,

нараховується більше 170, займаються координатори проєктів «Бізим балалар» та «Кримське дитинство».

Інформаційну та медійну роботу ведуть журналісти, які працюють на громадській основі та не мають фахової освіти. Вони займаються розповсюдженням інформації про осіб, що зазнали тиску з боку представників Російської Федерації на території Криму. «Також демонструють реальну картину «правосуддя», яке, перебуваючи у синергії з ФСБ, прокуратурою, поліцією та іншими структурами, перетворилося на конвеєр репресій за ознакою нелояльності до дій влади в Криму» [5]

Для розповсюдження інформації, громадський рух створив сайт, на якому присутня інформація про усіх політв'язнів, що знаходяться у неволі. За даними активістів, за сфабрикованими звинуваченнями заарештовано вже понад 80 осіб. Переважно усі вони - глави багатодітних сімей.

Схожість. Подібність проєкту з діяльністю Кримської солідарності полягає в тому, що головною метою в цьому випадку виступає заохочення до написання незаконно арештованим особами листів зі словами підтримки. Задля цього журналісти розмістили інформацію про кожного політв'язня, якого незаконно арештували на територію Криму. Наприклад, народження, місце роботи, навчання, хобі, робочі заслуги та деталі активістської діяльності, якщо така присутня. Крім того, надали можливість за допомогою їх сервісу написати лист зі словами підтримки, але виключно російською мовою.

Відмінність. Вона насамперед стосується вузької спрямованості проєкту, який акцентує основну увагу на мешканців Криму, зокрема кримських татар, що зазнають репресій з боку російської влади. Частина політичних в'язнів, мешканці інших областей України, лише частково присутні в списку незаконно ув'язнених, сформованого громадським рухом, та фактично є невідомі для широкого кола українців. Наший медіапродукт усуває дану проблему та охоплює усіх осіб, що потрапили у в'язницю за

сфальсифікованими справами, більш детально розкривши їх діяльність та життєвий шлях до арешту.

Кримська платформа

Кримська платформа – це дипломатична ініціатива України, яка спрямована на підвищення ефективності міжнародного реагування на питання окупації Криму, посилення міжнародного тиску на Російську Федерацію, а також запобігання подальшим порушенням прав людини та захисту жертв окупаційного режиму. Її головна мета – повернення Криму Україні мирним шляхом. Задля цього в її рамках відбуватимуться відповідні заходи, ініціативи щодо питань Криму та форуми, на яких підійматиметься тема деокупації українського півострова.

Створена платформа за ініціативи президента України Володимира Зеленського після невдалої спроби підняти питання щодо анексії півострова під час першої та єдиної зустрічі з російським очільником Володимиром Путіним на саміті у Парижі, який відбувся у 2019 році. Тоді влада Росії заявила, що вона не збирається обговорювати тему з Кримом з кимось у будь-якому контексті.

Офіційно Кримська платформа започаткувала свою діяльність за результатами саміту, який відбувся в українській столиці – в Києві, 23 серпня 2021 року. Тоді ж було й ухвалено Спільну декларацію, тобто документ, який визначив головні параметри міжнародної політики стосовно окупованого Російською Федерацією Криму.

«Основними напрямками роботи Платформи є: консолідація міжнародної політики невизнання будь-якої зміни міжнародно-правового статусу Криму; ефективність санкцій, їх посилення та запобігання обходу; захист прав людини і міжнародного гуманітарного права; забезпечення безпеки в Азово-Чорноморському регіоні та за його межами, захист принципу свободи навігації; подолання негативних екологічних та економічних наслідків окупації» [13]

Схожість. Платформа створена задля того, щоб питання повернення Криму, завжди знаходилося в українському інформаційному просторі, а також права осіб, що перебувають на території анексованого півострова, не були порушені. В даному контексті мова йде також про політичних в'язнів, які арештовані за політично вмотивованими справами. Платформа надає можливість дізнатись інформацію про початок анексії Криму, теперішню ситуацію на півострові, а також події, заходи, що пов'язані з даним процесом.

Відмінність. Платформа надає недостатню кількість інформації для більш широко розуміння ситуації з порушенням прав людини в Криму, зокрема політичних в'язнів. Відсутня можливість контакту, тобто листування, з арештованими. Немає списку усіх політичних в'язнів, які незаконно утримуються.

Міжнародний Меморіал

Міжнародне історико-просвітницьке, благодійне та правозахисне товариство «Меморіал» (скор. Міжнародний Меморіал) – некомерційна організація, що займається дослідженням політичних репресій в СРСР та сучасній Росії. Засновано товариство у 1992 році в Москві. Йому передувала московська громадська група «Меморіал», що виникла в 1987 році і дала початок цілій низці регіональних організацій та груп. У 1989 році всі вони об'єдналися у Всесоюзне історико-просвітницьке товариство «Меморіал» (zareєстровано у 1990). Одним із організаторів та першим почесним головою Товариства «Меморіал» був академік Андрій Сахаров, наразі – правозахисник і російський громадський діяч Ян Рачинський.

Міжнародний Меморіал здійснює свою діяльність на території Російської Федерації, Казахстану, Латвії, України (Меморіал імені Василя Стуса) та інших держав відповідно до законодавства і Статусу товариства. Усі організації «Меморіалу» переважно діють незалежно одна від одної та

ґрунтуються на принципах добровільності, рівноправності, самоврядування і законності.

«Цілі та завдання Міжнародного Меморіалу передбачають:

- *сприяння у побудові розвиненого громадянського суспільства та демократичної правової держави, що виключає можливість повернення до тоталітаризму;*
- *участь у формуванні суспільної свідомості на основі цінностей, демократії та права, подолання тоталітарних стереотипів та утвердження прав особистості у політичній практиці та суспільному житті;*
- *участь у відновленні історичної правди та увічненні пам'яті жертв політичних репресій тоталітарних режимів» [33]*

Для досягнення цієї мети Міжнародний Меморіал:

- виявляє, оприлюднює та критично осмислює інформацію про злочини та масові порушення прав людини, скоєних тоталітарними режимами в минулому і які мають прямі та опосередковані наслідки в теперішньому;
- бере участь у відновленні історичної правди про злочини тоталітарних режимів проти людяності, про незаконні та терористичні методи управління державою, вивчає їх причини та наслідки; сприяє відкриттю доступу до джерел інформації (архівним, бібліотечним, музейним фондам та ін.);
- сприяє повній та гласній моральній та юридичній реабілітації осіб, які зазнали політичних репресій, вжиття державних та інших заходів щодо відшкодування завданих їм збитків та надання їм необхідних соціальних благ;
- сприяє збереженню пам'яті про жертви тоталітаризму, створення меморіальних комплексів, що включають пам'ятники жертвам

тоталітаризму, а також наукових, інформаційних та просвітницьких центрів, загальнодоступних архівів, музеїв та бібліотек;

- надає допомогу нужденним колишнім репресованим та членам їх сімей, здійснює юридичний захист інтересів репресованих та членів їх сімей;
- виявляє, оприлюднює та аналізує інформацію про порушення прав людини сьогодні;
- бере участь у розробці та реалізації проектів та програм, спрямованих на створення твердих гарантій від реставрації тоталітаризму;
- здійснює миротворчу діяльність у вирішенні міжетнічних та міжконфесійних конфліктів;
- сприяє побудові вільного відкритого, правового, демократичного суспільства на тих державах, біля яких створено відділення Міжнародного Меморіалу.

Схожість. Міжнародний Меморіал створив програму «Підтримки політв'язнів та інших жертв політичних репресій», в рамках якої веде кілька списків осіб, які зазнають політичного переслідування. Всього є чотири списки:

1. *Список політв'язнів (без переслідуваних за релігію).* В ньому розміщені відомості про тих політв'язнів, хто у зв'язку з реалізацією права на свободу віросповідання або своєю релігійною приналежністю нині позбавлений волі, тобто відбуває покарання у вигляді реального позбавлення волі, перебуває під вартою або домашнім арештом до набуття вироком законну силу.
2. *Список політв'язнів, які переслідуються за релігію.* В ньому містяться дані про тих осіб, хто у зв'язку з реалізацією права на свободу віросповідання або своєю релігійною приналежністю нині позбавлений волі.

3. *Список переслідуваних без позбавлення волі.* У цьому списку — ті, хто визнаний нами незаконним політично мотивованим кримінальним переслідуванням, але не позбавлений волі.
4. *Ймовірні жертви, які не увійшли до списків.* Список людей, у кримінальному переслідуванні яких з великою ймовірністю є ознаки політичної мотивації та серйозного порушення закону, але хто не визнаний нами нині політв'язнями.

За допомогою цих баз даних люди, яким не байдужа доля політв'язнів, можуть дізнатись інформацію про незаконно арештованих та за допомогою спеціального інструменту, створеного Міжнародним Меморіалом, надіслати лист.

Відмінність. В списках відсутня значна частина українських громадян, які стали жертвами політично мотивованих переслідувань. Міжнародний Меморіал надає можливість написати політичним в'язням, але жодним чином не закликає та не спонукає до цього процесу. Інформація про таких осіб подана в стислій формі, розкриваючи лише частину фактів про їх життя.

Об'єднання Родичів Політв'язнів Кремля

Об'єднання Родичів Політв'язнів Кремля – це неполітичний громадський рух, введе боротьбу в рамках законодавства боротьбу за звільнення осіб, що зазнали політичних переслідувань з боку влади Російської Федерації. Громадська організація, зокрема, займається відстоюванням прав та свобод в Україні, а також допомагає в реабілітації та соціалізації політв'язням, які звільняються за закінченням терміну ув'язнення та повертаються додому.

Серед головних стратегічних цілей, які переслідує Об'єднання Родичів Політв'язнів Кремля, можна відокремити забезпечення ефективного правового захисту, полегшення життя політв'язнів в неволі, підтримки родин, члени яких перебувають під арештом, та звільнення усіх політичних в'язнів.

«Метою є забезпечення для політв'язнів чіткого, зрозумілого послідовного і недискримінаційного механізму взаємодії з органами державної влади, шляхом усунення протиріч. Об'єднання родичів політв'язнів Кремля виявляє норми (і прагне їх змінити), що призводять до бездіяльності органів державної влади та непослідовності у прийнятті ними рішень стосовно соціального забезпечення політв'язнів» [31].

Громадська організація, для досягнення поставлених завдань, налагодила співробітництво з українською владою, неурядовими організаціями, та міжнародними партнерами. Також займається організаціями різноманітних заходів на підтримки ув'язнених

Схожість. Об'єднання Родичів Політв'язнів Кремля створило список, за допомогою якого українці можуть підтримати політв'язня листом чи пожертвою. Є також можливість дізнатись інформацію про вирок кожного з них та час, який залишився до його закінчення.

Відмінність. Медіапроект покликати тримати ситуацію з політв'язнями у фокусі національних та світових медіа, а також надає можливість написати ув'язненим українцям лист, приурочений до Дня народження кожного з них, надавши розширену, структуровану інформацію.

LetMyPeopleGo

LetMyPeopleGo – спеціальна інформаційна кампанія задля підтримки українських політв'язнів, що незаконно утримуються владою Кремля. Вона створена громадською ініціативою «Євромайдан SOS», яка виникла у 2013 році після побиття студентів у Києві. Її головною метою є контролювання ситуації з дотримання прав осіб, що зазнають тиску з боку Росії та незаконно утримуються на її території.

«Кампанія робить усе, аби в'язням було забезпечено максимально ефективний юридичний захист. Звільнення цих людей можливе лише у разі винесення політичного рішення на найвищому рівні. І воно зараз не на їхню користь. Аби переломити цю ситуацію та під міжнародним тиском змінити

це рішення, виникла кампанія LetMyPeopleGo, яка об'єднує зусилля людей доброї волі» [36]

Схожість. В рамках інформаційної кампанії створений список українців, які позбавлені волі за політичними мотивами на території Росії та окупованого Криму. Підготували його низка громадських організацій, які займаються питанням звільненням політв'язнів. За допомогою нього можна надіслати лист зі словами підтримки.

Відмінність. Відсутня детальна інформація про справи та осіб, що перебувають під вартою або відбувають покарання у вигляді позбавлення волі. Немає можливості дізнатись біографію політв'язнів.

PrisonersVoice

PrisonersVoice – проєкт, який підготовлено ГО «Інтерньюз-Україна» за підтримки Українського культурного фонду і у співпраці із Центром громадянських свобод. Він має на меті привернути увагу світової спільноти до українських політв'язнів, які знаходяться або досі перебувають в російських в'язницях, а також до порушення міжнародного законодавства прав людини владою Кремля.

Наразі, в рамках проєкту, відбувається інформаційна кампанія на підтримку українських бранців, а також створено мобільний додаток #PrisonersVoice, який працює в режимі доповненої реальності та дозволяє «в живу» поспілкуватись з колишніми політв'язнями.

Схожість. На сайті проєкту розміщений список з бранців Кремля, який містить інформацію про понад 200 осіб. Є можливість за допомогою мобільного додатку почути історії визволених українців з російських в'язниць, що мотивує до дій щодо підтримки та захисту прав таких осіб.

Відмінність. Відсутня можливість написати лист з словами підтримки для українців, що перебувають за ґратами.

Amnesty International

Amnesty International – це всесвітній правозахисний рух, який зібрав понад 9 мільйонів людей з метою боротьбою за світ, у якому права людини є доступними для всіх без винятку. Прихильники рух зосереджені в понад 150 країн світ, зокрема і в Україні.

«Працюючи з людьми та для людей у регіоні, ми домагаємося звільнення в'язнів совісті, вимагаємо безумовного скасування смертної кари, боремося з усіма формами дискримінації та відстоюємо право на самовираження для кожного, захищаємо сексуальні та репродуктивні права та права на захист для біженців та мігрантів»[22].

Завдяки своїй роботі, правозахисна організація врятувала не одне життя, а також відстояла права людини сотень осіб по всьому світі.

Схожість. Правозахисна організація сприяє дотриманню права всіх, незалежно від віку, статі, гендеру, раси, релігійної, національної чи етнічної приналежності. Завдяки «Марафону листів», який щорічно організовує рух, в кожній людині є можливість також врятувати життя особи, що зазнає тиску з боку влади, правоохоронних органів, суспільства.

Відмінність. Діяльність об'єднання є масштабною, через що зникає акцентування уваги на українських політичних в'язнях, що перебувають в ув'язненні. Також відсутні списки таких осіб та можливість написати незалежно від час та місця; усі кампанії, організовані рухом, відбуваються в певний період часу та спрямовані на допомогу окремим представникам, які входять до неї.

Вирішення проблем загальнодержавного, регіонального або галузевого рівня. Акт агресії Російської Федерації проти України у вигляді вторгнення збройних сил на територію Криму у лютому 2014 році, а також офіційне визнання російської сторони у встановленні контролю над захопленою територією змінило міжнародно-правовий статус півострова. Український уряд, парламенти інших країн, а також ключові міжнародні інституції, зокрема Генеральна Асамблея ООН та Рада Європи, офіційно

визнали Автономну Республіку Крим та м. Севастополь територією тимчасово окупованою Росією.

Будучи державою-окупантом Криму, РФ зобов'язана дотримуватися міжнародно-правових актах, що регулюють питання окупації (Гаазька конвенція про закони і звичаї суходільної війни, Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни та конвенція про захист жертв війни) та покладених на неї обов'язків. Зокрема, не допускати усіх видів тортур щодо осіб, які позбавлені волі на окупованій території, тілесних покарань, принизливого та образливого поводження, а також дискримінації.

«Своїми агресивними діями проти територіальної цілісності і суверенітету України російський режим підриває основоположні принципи міжнародного права, на яких базуються сучасні міжнародні відносини, світова безпека і стабільність. Прагнучи легітимізувати свої міжнародні злочини, Росія перетворила український Крим і Донбас на території гуманітарної катастрофи, залякуючи, переслідуючи і позбавляючи будь-яких прав тих, хто виступає проти російської агресії» [11].

Одним із найбільш тяжких порушень міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини є жорстоке та нелюдське поводження щодо осіб, які утримуються у місцях несвободи. Як правило, політв'язні, які зазнавали торттури протягом тривалого часу, не можуть оговтатися від того, що трапилося і відновити свій психічний та фізичний стан. Боротьба за права таких осіб, унеможливлення ситуацій, які принижують гідність ув'язнених, та побудова ефективного правового захисту і визначає актуальність даної проблеми, яка потребує вирішення не тільки на загальнодержавному рівні, а й залученням інших світових держав, безпосередньо Росії, яка і виступає головним каталізатором такої ситуації.

Основні техніко-економічні показники проєкту. Реалізація проєкту триватиме один рік – з 1 грудня 2020 року до 1 грудня 2022 року. До цього процесу буде залучено два журналісти. Загальна сума фінансування проєкту

складає 96 тисяч гривень. Для реалізації проєкту також необхідний офіс, два комп'ютери та доступ до мережі Інтернет.

Проєкт сприятиме зміцнення зв'язку між наукою і виробництвом, створить умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного потенціалу. Зокрема:

- залучить фінансування в науково-дослідницькі роботи;
- допоможе забезпечити надійний захист прав на інтелектуальний продукт;
- налагодить партнерство між владою та громадським сектором.

Організаційні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і/або соціальної сфери. Проєкт передбачає комплексний підхід до написання та збору інформації про політичних в'язнів; у вітчизняному просторі з'явиться нове джерело з проаналізованими, достовірними та змістовними даними, що дозволить представникам медіа ефективніше та продуктивніше працювати в сфері дотримання прав людини, а владі – створювати нові та дієві інструменти задля розбудови демократичної країни. Крім того, правозахисний медіапроєкт покращить імідж соціального інституту, адже саме журналісти виступають основними агентами соціального конструювання.

Термін реалізації проєкту. Термін реалізації проєкту становить два роки. З 1 грудня 2020 року до 1 грудня 2022 року. Слід наголосити, що попри такий тривалий термін його реалізації, проєкт спрямований на довгострокову перспективу. Тобто, кожного року 12 матеріалів будуть оновлюватись: частина політв'язнів, що були звільненні, замінюватимуться тими, що були арештовані російськими спецслужбами. Ці знакові події будуть подаватись окремими замітками, які наголошуватимуть на важливості дотримання прав люди та чергове їх відстоювання.

Витрати на реалізацію проєкту і строк його окупності. Медіапроєкт потребує фінансування в сумі 96 тисяч гривень. Кошти розподіленні

наступним чином: кожен матеріал з циклу оцінюється у 8 тисяч гривень, які і виділятимуться кожного місяці задля його реалізації. В разі виникнення надзвичайної ситуації, яка передбачатиме роботу в режимі «онлайн» (пандемія коронавірусу, детальніше пункт 5), передбачається резервне залучення коштів – 48 тисяч гривень (додаткове фінансування журналістів за роботу в такому режимі, + 2 тис. грн кожному в місяць). Проєкт не передбачає отримання прибутку після його реалізації.

Джерела і умови фінансування проєкту. – Джерелом фінансування виступають всеукраїнська газета на суспільно-політичну тематику «День», а також громадська організація «Центр інформації про права людини» (ZMINA). Серед головних умов:

- вчасна реалізація проєкту;
- обов’язкове щомісячне написання матеріалів;
- збір необхідної інформації та подання щомісячного звіту виконання роботи.

В разі невиконання поставлених умов, надавачі коштів припинять фінансувати проєкт.

Стислий перелік робіт та необхідні обсяги фінансування.

Таблиця 1. Стислий перелік робіт та необхідні обсяги фінансування.

п/п	Найменування робіт	Необхідні обсяги фінансування, тис. гривень
1	Написання матеріалу під назвою “День народження за ґратами”: закликаємо писати вітальні листи бранцям Кремля. Це є перша стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в’язні-іменники, що перебувають за ґратами (грудень).	8 тис. грн
2	Написання матеріалу під назвою «Січневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші	8 тис. грн

	листи». Це є друга стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (січень)	
3	Написання матеріалу під назвою «Лютневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є третя стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (лютий)	8 тис. грн
4	Написання матеріалу під назвою «Березневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є четверта стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (березень)	8 тис. грн
5	Написання матеріалу під назвою «Квітневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є п'ята стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (квітень)	8 тис. грн
6	Написання матеріалу під назвою «Травневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є шоста стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (травень)	8 тис. грн
7	Написання матеріалу під назвою «Червневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є сьома стаття з циклу, в якій оприлюднююють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (червень)	8 тис. грн

8	Написання матеріалу під назвою «Липневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є восьма стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (липень)	8 тис. грн
9	Написання матеріалу під назвою «Серпневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є дев'ята стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (серпень)	8 тис. грн
10	Написання матеріалу під назвою «Вересневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є десята стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (вересень)	8 тис. грн
11	«Жовтневі іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є одинадцята стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (жовтень)	8 тис. грн
12	Написання матеріалу під назвою «Листопадні іменинники – бранці Кремля чекають на ваші листи». Це є дванадцята стаття з циклу, в якій оприлюднюють політичні в'язні-іменники, що перебувають за ґратами (листопад)	8 тис. грн
	Підсумки	96 тис. грн

Оцінка ефективності проекту. Реалізація медіапроекту не передбачає отримання коштів. Створення і оприлюднення 12-ти матеріалів відбуватиметься у всеукраїнській газеті на суспільно-політичну тематику «День», а також сайті громадської організації «Центр інформації про права

людини» (ZMINA) на безоплатній основі. Зумовлено це переслідування єдиної цілі, яка полягає в допомозі українським політв'язням в сфері дотримання їх права, забезпечення моральною та психологічною підтримкою та, що найголовніше, якнайшвидшому поверненні таких осіб додому.

Всього для реалізації медіапроєкту буде залучено дві людини – два представника медіа, які працюють у сфері дотримання прав людини в Україні. Участь в цьому проєкті дозволить журналістами підвищити власну кваліфікацію, а також поглибити знання в сфері порушення прав осіб, що на незаконних умовах перебувають за ґратами за політично вмотивованими справами.

Примітно, що для медіа, а також громадських організацій, її репутація має функціональне та статусне значення; вона виступає саме тим критерієм, на який звертає увагу громадськість при формуванні власної думки, а також оцінки її роботи. Проєкт не тільки підвищить рейтинг довіри до видання «День» та правозахисної організації ZMINA, а й напряду вплине на розбудову демократично правового суспільства, де права усіх і кожного дотриманні.

2.3. Масштаб проєкту.

Масштаб медіапроєкту визначається міжнародним рівнем. Зумовлено це в першу чергу тим, що питання з політичними в'язнями стосується не лише України, а й безпосередньо Російської Федерації, яка в даному випадку має пряме відношення на збільшення/зменшення кількості українських політичних в'язнів, які знаходяться на її території та анексованого Криму.

На сьогодні можна сміливо стверджувати, що активне підняття питання політичних в'язнів, а також збереження його в інформаційному просторі, є дуже важливими етапом в процесі просуванні прав людини, розбудови демократичного суспільстві та принципу верховенства права. Медіапроєкт повинене дати поштовх до вирішення проблеми з неналежними утриманням

політв'язнів, уникнення тортур, з якими зіштовхуються такі особи, та домогтись того, щоб політв'язні були почуті та повернені додому.

2.4. Спрямованість проекту.

Люди, які зараз перебувають за ґратами, зазнають тортур. На них тиснуть, їм намагаються показати, що вони залишилися наодинці і чекати допомоги ні від кого не потрібно. Вони не можуть поспілкуватися з близькими, знайомими, а також подекуди не знають, що відбувається у світі і на батьківщині - в Україні. Проект спрямований на вирішення цієї проблеми та забезпечення таких осіб правами, які порушуються.

2.5. Ступінь новизни.

Медіапроект «перевищує рівень вітчизняних аналогів за усіма показниками або частково». Насамперед варто зрозуміти, що усі подібні проекти попри те, що мають подібні цілі та мету, підходять до збору/оприлюднення інформації щодо осіб, що перебувають в ув'язненні, з боку класичної журналістики, подаючи «сухі» факти та статистику. Інноваційність проекту в більшій мірі полягає саме в підході до збирання даних про політичних в'язнів та її подальшого опрацювання. Медіапроект передбачає акцентування уваги саме на людині, тобто, подання інформації таким чином, щоб відбулось змінення класичного курсу з «простої соціалки» та класичного фактажу на написання матеріалів з позиції людиноцентризму. *«Підхоплюючи «смажений факт», незрідка людина лишалася поза увагою медіа – були цікавими лише її біль, трагедія»* [1]. Саме тому ключову роль в темі відіграє слово «правозахисний», що передбачає розкриття питання про політичних в'язнів зовсім в іншій площині, де попри все на перший план виходить людина. Відтак, в інформаційних картках, зокрема, міститимуться дані про хобі політв'язнів, мрії, бажання, коментарі оточення, родин, друзів – все, що дозволить створити максимально чесний образ політв'язня. Таким чином це дозволить залучити українців до написання їм листів, і мова йде саме про паперові листи; в матеріалах вказуються поштові адреси.

«Звільнені політв'язні розповідають, що до тих із них, хто отримує багато листів, застосовують менше тортур. Бо росіяни розуміють, що вони перебувають на контакті із зовнішнім світом, вони знають багатьох. Ми маємо продовжувати боротися за кожного українця, аби разом довести всім, що наша солідарність міцніша за ґрати російських тюрем» [30].

Крім того, написання листів у паперовому вигляді означає, що в більшості випадків вони дійдуть до місця призначення, особливо, якщо вони приурочені до Дня народження. Таку кореспонденцію політв'язні зберігають, адже вона служить нагадуванням про те, що боротьба за їх права тривала, триває і буде тривати.

3. Організаційний план розробки проекту та організації виробництва

3.2 Стан виконання робіт за проектом до моменту його схвалення.

• досліджено та обґрунтовано наукові аспекти	90%
• досліджено та обґрунтовано технічні аспекти	90%
• проведено теоретичні та експериментальні дослідження	76%
• розроблено технологію, ескізний і технічний проект	98%
• розроблено робочу документацію, створено дослідні зразки	60%
• наявні необхідні права на об'єкти інтелектуальної власності	100%
• проведено соціальні дослідження	100%
• наявність матеріально-технічної бази	100%
• наявність необхідного персоналу	100%
• визначено та узгоджено фінансування проекту	100%
• визначено та узгоджено місце виконання проекту	100%
• інші види робіт	100%

3.2. Календарний план виконання робіт за проектом.

Таблиця 2. План виконання робіт за проектом.

п/п	Найменування робіт	Виконавець	Термін	Витрати, тис. гривень
		Ь		Ь

Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на січень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 січня)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 січня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 січня	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на лютий.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 лютого)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 лютого)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 лютого	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на березень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 березня)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 березня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 березня	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на квітень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 квітня)	4 тис. грн

Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів(з 11 по 20 квітня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 квітня	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на травень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 травня)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 травня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 травня	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на червень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 червня)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 червня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 червня	
Загальна сума – 8 тис грн.			
Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на липень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 липня)	4 тис. грн
Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 липня)	4 тис. грн
Оприлюднення готового матеріалу		3 20 липня	
Загальна сума – 8 тис грн.			

	Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на серпень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 серпня)	4 тис. грн
	Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 серпня)	4 тис. грн
	Оприлюднення готового матеріалу		3 20 серпня	
	Загальна сума – 8 тис грн.			
	Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на вересень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 вересня)	4 тис. грн
	Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 вересня)	4 тис. грн
	Оприлюднення готового матеріалу		3 20 вересня	
	Загальна сума – 8 тис грн.			
0	Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на жовтень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 жовтня)	4 тис. грн
	Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 жовтня)	4 тис. грн
	Оприлюднення готового матеріалу		3 20 жовтня	
	Загальна сума – 8 тис грн.			
1	Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на листопад.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 листопада)	4 тис. грн

	Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 листопада)	4 тис. грн
	Оприлюднення готового матеріалу		3 20 листопада	
	Загальна сума – 8 тис грн.			
2	Збір інформації про політичних в'язнів, які знаходяться в ув'язненні за політично вмотивованими справами. Їх Дні народження припадають на грудень.	Журналіст №1	10 календарних днів (з 1 по 10 грудня)	4 тис. грн
	Компонування отриманої інформації і створення готового продукту для оприлюднення у виданні «День» та сайті ZMINA.	Журналіст №2	10 календарних днів (з 11 по 20 грудня)	4 тис. грн
	Оприлюднення готового матеріалу		3 20 грудня	
	Загальна сума – 8 тис грн.			

3.3. Організація заходів.

Стислий перелік технологічних процесів. Перелік технологічних процесів можна поділити на два головні етапи. Перший полягає в зборі інформації, пов'язаної з політичними в'язнями та їх переслідування. Зокрема, мова йде про відвідування бібліотек, зустрічі з правозахисниками, активістами та родинами осіб, що перебувають в ув'язненні. Другий – стосується компонування зібраної інформації задля випуску готової продукції.

Насамперед для реалізації проєкту необхідне приміщення, де за необхідності можна обговорити подальшу роботу, проаналізувати отриману інформацію та, скомпонувавши її, оприлюднити. Для цього використовуватиметься офіс та обладнання (комп'ютери, принтери, диктофони) правозахисної організації ZMINA, потужний хаб журналістів-правозахисників, за умови дотримання усіх домовленостей, викладених в пункті: «Джерела і умови фінансування проєкту».

В медіапроєкті будуть задіяні два журналісти, які працюють в напрямку захисту прав людини. Потреба в додаткових кадрах не розглядається.

4. Очікувана ефективність проекту

4.1. Економічна ефективність проекту. В першу чергу слід зрозуміти, що проект варто розглядати не як спосіб отримання доходу та розвитку економічного середовища в Україні. Медіапроект лише частково пливає на економічні показники, але значущого економічного ефекту немає. Термін окупності проекту відсутній, також його реалізація не передбачає отримання коштів.

4.2 Соціальна ефективність проекту. Проект є важливим з точки зору соціального напрямку, адже в результаті його реалізації позитивно вплине на розвиток соціальних інститутів, наблизить суспільство до обов'язкового процесу дотримання прав усіх категорій осіб, сприятиме розвитку правового середовища, а також надасть моральну підтримку політичним в'язням, що є вкрай важливим з огляду на умови їх утримання.

Крім того, медіапроект виступить, зокрема, тим елементом, який зміцнить журналістську мережу з прав людини, яка на сьогодні виступає так званим об'єднанням журналісток/журналістів, які не просто пишуть про права людини якісно та цікаво, а права людини стають основою їхньої журналістської діяльності.

5. Аналіз потенційних ризиків проекту

Ризики	Очікувані негативні наслідки	Заходи щодо зменшення впливу ризиків на реалізацію інвестиційного проекту
Зовнішні ризики		
Нестабільна політична ситуація	Порушення питання свободи слова, тиск на ЗМІ, неможливість написання матеріалів	Збереження свободи слова, тобто оприлюднення матеріалів, може бути досягнуто шляхом

		конституційних або інших правових заходів захисту.
Пандемія коронавірусу Covid-19	Унеможливлення збору інформації, зустріч з родинами політв'язнів, відвідування офісу.	Перехід на збирання інформації в режим «онлайн», робота з дому, залучення власного обладнання (додаткове фінансування)
Внутрішні ризики		
Якість матеріалів	Оприлюднення матеріалів, якість яких є низькою	Введення штрафних санкцій
Несвоєчасне подання матеріалів	Оприлюднення статей із запізненням	
Несвоєчасні розрахунки	Недостатність обігових коштів	Наявність власного основного фонду, а також залучення інших громадських організацій
Перевитрати		
Зриви робіт через нестачі робочої сили	Неможливість написання матеріалу	Залучення додаткових журналістів на початку реалізації проекту, які в разі потреби замінять попередників

5. Загальні висновки

В українському законодавстві відсутній такий термін як «політичний в'язень», а статус таких осіб і досі не врегульований державною. Але з огляду на сучасний стан подій можна чітко сказати, що політв'язні — це особи, які позбавлена волі, і у справі яких є присутня явна політична складова. І у зв'язку зі збройним конфліктом на тимчасово окупованих територіях, а також анексією Криму, кількість таких осіб з кожним роком лише зростає. Питання гостре і потребує якнайшвидшого вирішення. Медіапроект спрямований на

те, щоб українці не забували, що такі особи існують і їх права порушують. Він є так званим посиленням до кампаній, які щорічно влаштовуються на підтримку таких людей. Ключову роль в реалізації проєкту відіграє саме правозахисна складова, яка дозволяє акцентувати увагу саме на особі політв'язня, чим ще більше мотивує громадян звертати на це питання увагу та писати листи політичним в'язням. Попри часткову реалізацію проєкту, є перші результати, які демонструють, що люди готові вести діалог з українцями, які знаходяться в російських в'язницях.

Матеріали з інформаційними картками і адресами їх ув'язнення набирають тисячі «вподобайок» на Facebook-сторінці. Наприклад, на статтю про «Серпневих іменників» відреагували майже 3 тисячі осіб, близько 400 перепостили собі на сторінку, ще низка українців зауважили, що вже відправили листи для політичних в'язнів. В цілому, спостерігається позитивна тенденція щодо сприйняття матеріалів суспільством. В близько 60% реагувань читачі бажають ув'язненням здоров'я і якнайшвидшого звільнення. Близько 30% стверджують, що вже надіслали лист зі словами підтримки. Негативної реакції на матеріали за час реалізації проєкту помічено не було.

6.1 Джерела, на основі яких сформовано проєкт.

1. Аналіз порушень прав людини в окупованому Криму за 9 місяців 2021 року // Кримськотатарський Ресурсний Центр [Електронний ресурс]. –URL: <https://ctrcenter.org/uk/analytics/286-analiz-porushen-prav-lyudini-v-okupovanomu-krimu-za-9-misyaciv-2021-roku-prezentaciya>
2. Виртосу І., Шендеровського К. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій [Тексти] / Авт. кол. – За ред. І.Виртосу, К. Шендеровського – Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018. – 260 с. 67
3. Виртосу І., Шендеровський К. Це не лише про меншини // Medialab [Електронний ресурс]. URL: <http://medialab.online/news/advocacy/>
4. Виртосу І. Організація ZMINA // Центр інформації про права людини [Електронний ресурс]. – URL: <https://zmina.ua/activities/>
5. Где единство, там победа. // Кримская солидарность. [Електронний ресурс]. – URL: <https://crimean-solidarity.org/about-us>

6. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста: практичний
7. посібник / О. П. Голуб ; Інститут масової інформації. – К. : ТОВ Софія-А, 2016. – 184 с.
8. Голяк Л. Несудові форми захисту прав людини (за участі інституту омбудсмена) в Україні та Польщі: порівняльний аналіз / Голяк Л. // К.: Навч. метод. каб. вищ. освіти М-ва освіти України. – 2008. – С. 75.
9. Декларація Принципів толерантності // Резолюція Генеральної конференції ЮНЕСКО// від 16 листопада 1995 р.
10. Загальна декларація прав людини : Декларація ООН від 10.12.1948 р. //Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – С. 30.
11. Заява МЗС України з нагоди річниці схвалення резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй "Територіальна цілісність України" // Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс]. – URL: https://mfa.gov.ua/news/zayava-ministerstva-zakordonnih-sprav-ukrayini-z-nagodi-richnici-shvalennya-rezolyuciyi-generalnoyi-asambleyi-organizaciyi-obyednanih-nacij-teritorialna-cilisnist-ukrayini?fbclid=IwAR2JyN_5pZ-vX9ezDZih3H8OK0MnuOOj21IJaAaHDIKbJFCqLS1awBnSli0
12. Іванюха Т. Репрезентація правозахисної проблематики у вітчизняному та англomовному телепросторі / Т. Іванюха// Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2019. Випуск 46. С. 180–185
13. Кримська платформа. // Кримська платформа. [Електронний ресурс]. – URL: <https://crimea-platform.org/about>
14. Колишко С. Що українці знають і думають про права людини: оцінка змін (2016-2018) / Колишко С., Яворський В., Паращевін М. // Резюме дослідження. – 68 2018. – С. 96.
15. Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник / М. В. Кравчук – 3-тє вид., змін, й доп.- Тернопіль: Картбланш, – 2002. – 247с.
16. Кузнецова О. Професійна етика журналістів : Посібн. / О. Кузнецова – Львів: ПАІС. – 2007. – 246 с.
17. Лизанчук В. Війна й стандарти журналістики / Лизанчук В. // Журналіст України. – 2015. – №6, с. 33-34.
18. Марченков А. Гражданская журналистика: понятие, направления, субъекты / Марченков А. // 60 параллель. – 2011. – С. 18.
19. Написав письмо или подписал петицию, вы можете изменить жизнь другого человека. Рассказываем, как «Марафон писем» уже двадцать лет помогает находящимся в беде. // Amnesty International [Електронний ресурс]. – URL: <https://eurasia.amnesty.org/o-nas/>

20. Мостовий Журналістська етика: посібник для підготовки до державного іспиту [Текст] / Авт. кол. – За ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. – Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с.
21. Новікова М. В. Дослідження проблем ромського населення (за результатами моніторингу в Автономній Республіці Крим, Одеській та Закарпатській областях) / М. В. Новікова – К. Шум-фото, 2014. – 54 с.
22. О нас. Часто задаваемые вопросы. // Amnesty International [Електронний ресурс]. – URL: <https://eurasia.amnesty.org/o-nas/>
23. Паніна Н. Фактори національної ідентичності, толерантності, ксенофобії, та антисемітизму в сучасній Україні / Н. Паніна // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2005.- № 4. – С.26-45
24. Посібник з прав людини для Інтернет-користувачів та пояснювальний меморандум (Рекомендація СМ/Rec(2014)6 Комітету міністрів країнам-членам щодо посібника з прав людини для Інтернет-користувачів – пояснювальний меморандум). Перекладено українською мовою за виданням Recommendation СМ/Rec(2014)6 of the Committee of Ministers to member States on a guide to human rights for Internet users – Explanatory Memorandum – К. : Інжиніринг, 2015. —56 с.
25. Приступенко Т. Теорія журналістики : етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: Навч. посібн. / Т. Приступенко – К.: Інститут журналістики, 2004. – 375 с.
26. Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-учасницям з питань "розпалювання ненависті" // № 97 (20). – 30.10.1997
27. Терновая Л. О., Гольдин Г. Г., Домбровский Ю. Е. Проблемы защиты в международном праве: Инновационный учебник / Терновая Л. О., Гольдин Г. Г., Домбровский Ю. Е. – М.: Международный издательский центр «Этносоциум», 2015. – 246 с.
28. Третьякова О. В. Журналистика и правовая культура общества в контексте развития демократии: монография / О.В. Третьякова – Архангельск: Поморский Унт им. М. В. Ломоносова, – 2011. – 370 с.
29. Третьякова О. В. Проблемы взаимодействия региональных СМИ и правозащитных НПО / О. В. Третьякова // Научные ведомости БелГУ. Серия «Гуманитарные науки». – 2010. – № 24 (95). Вып. 8. – С. 265–271.
30. “Тюрма в тюрмі”: що думають про поступки Кремлю політв’язні та як допомогти тим, хто досі лишається за ґратами. ФОТО // Вежа. Вінницький інформаційний портал. [Електронний ресурс]. – URL: <https://vezha.ua/tyurma-v-tyurmi-shho-dumayut-pro-postupky-kremlyu-politv-yazni-ta-yak-dopomogty-tym-hto-dosi-lyshayetsya-za-gratamy-foto/>
31. Українські політв’язні, хто вони? // Об’єднання родичів політв’язнів Кремля. [Електронний ресурс]. – URL: <https://relativespp.org/uk/>

32. Утримання політв'язнів у Сімферопольському СІЗО – це тортури та форма тиску // Центр інформації про права людини [Електронний ресурс]. – URL: <https://zmina.info/columns/uvyaznennya-politvyazniv-v-simferopolskomu-sizo-cze-tortury-ta-forma-tysku/>
33. Что такое Международный Мемориал // Международный Мемориал [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.memo.ru/ru-ru/memorial/memorial-international-aims/>
34. Шендеровський К.С. Медіакомунікації та соціальні проблеми: Збірка навчально-методичних матеріалів і наукових статей в трьох частинах. Частина перша / Упор., ред. К. С. Шендеровського / Київ. нац. ун-т; Ін-т журналістики. К., 2012. – 288 с.
35. Ширченко Я.І. Журналістська етика: проблеми і концепції (світовий та вітчизняний досвід) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з соц. комун. : спец. 27.00.01 / Ширченко Я.І.. – К., 2008. – 16 с.
36. LetMyPeopleGo // LetMyPeopleGo [Електронний ресурс]. – URL: <http://letmypeoplego.org.ua/uk/about-us/>
37. Janowitz, M. Professional models in journalism: The gatekeeper and the advocate / Janowitz, M. // Journalism Quarterly. – №52. – С. 618–626.
38. Romy Frohlich,. Between idiosyncratic selfinterests and professional standards: A contribution to the understanding of participatory journalism in Web 2.0. Results from an online survey in Germany / Romy Frohlich,, Sven Engesser, Oliver Quiring. // Journalism. – 2012. – С. 1041–1063.
39. Sue Careless. Advocacy journalism / Sue Careless. // The Interim. – 2005.
40. "The Fall and Rise of Partisan Journalism". Center for Journalism Ethics, School of Journalism and Mass Communication, University of Wisconsin-Madison.